

TREBALL SOCIAL I DROGODEPENDÈNCIES

CURS 2001-2002

PRESENTACIÓ. OBJECTIUS

Amb els continguts que es presenten a continuació, es pretén guiar a l'alumne en el coneixement dels diferents usos de substàncies psicoactives, i d'una manera més complerta, en els usos problemàtics d'aquestes i la seva atenció. En la tasca diària com a professionals del Treball Social, els problemes relacionats amb el consum de substàncies que generen dependència és una constant que es presenta en diferents graus i de diferents formes. És important, per aquest motiu, un coneixement sobre aquest àmbit d'intervenció per poder oferir una atenció integral i de qualitat als usuaris dels serveis socials, així com una atenció en consonància amb els diferents programes i directrius d'intervenció que existeixen des dels dispositius específics.

Els objectius del curs són:

- Proporcionar una visió global del fenomen de les drogodependències. Realitzar una aproximació amb serietat i rigurositat a la globalitat dels aspectes relacionats amb l'ús de substàncies psicoactives.
- Dotar a l'alumnat de les eines teòriques i pràctiques necessàries per una adequada intervenció, com a futurs treballadors socials de diferents institucions de serveis socials, en l'àmbit de les drogodependències.
- Introduir a les aules les experiències del treball que des dels diferents dispositius i professionals s'estan realitzant en l'actualitat a l'àrea de drogodependències.
- Donar a conèixer els recursos existents per atendre i tractar les drogodependències.

METODOLOGIA

- Exposició teòrica per part del professor/a .
- Revisió de material bibliogràfic i/o audiovisual com a suport a les exposicions teòriques i com a facilitadors dels debats sobre els diferents blocs temàtics de la matèria.

CONTINGUTS

1. ASPECTES GENERALS

- Conceptes bàsics, terminologia.
- Classificació de les drogues.
- Models explicatius de les drogodependències
- Factors d'inici i de manteniment del consum de drogues.
- Construcció social del problema de les drogodependències.
- Aspectes històrics, culturals i socio-econòmics més rellevants en relació amb les drogues.
- Evolució del consum a Espanya i Catalunya. Tendències actuals.

2. SUBSTÀNCIES CAPACES DE GENERAR DEPENDÈNCIA O ÚS PROBLEMÀTIC: Descripció, usos, complicacions...

- Alcohol.
- Opiacis.
- Cocaïna.
- Cànnem.
- Drogues de síntesis.
- Tabac.
- Dissolvents volàtils.

3. LA INTERVENCIÓ ASSISTENCIAL

- Marc legal: legislació civil, penal i administrativa d'interés
- Les drogodependències a Catalunya, la X.A.D.: Recursos, legislació, prioritats actuals.
- El procés terapèutic i els professionals que intervenen en els diferents nivells d'atenció.

4. CARACTERÍSTIQUES DE LA INTERVENCIÓ EN DROGODEPENDÈNCIES

- El corrent humanista i el counselling
- Tècniques i estratègies.
- Corrents psicoterapèutics en el tractament de les drogodependències.

5. LA FAMÍLIA DELS DROGODEPENDENTS

- Característiques més comunes de les famílies dels drogodependents
- L'atenció a la família en moments de crisi

6. LA INTERVENCIÓ PREVENTIVA

- Models ideològics d'intervenció.
- Objectius de la prevenció en drogodependències.
- Prevenció en el marc escolar, de la salut, comunitari, etc.
- La reducció de danys

7. ALTRES

- Les drogodependències diferencials segons el gènere, l'ètnia, l'edat..
- Altres addiccions relacionades: Joc patològic.

AVALUACIÓ

- Prova escrita sobre la comprensió global dels continguts aportats.
- Valoració de la participació a les classes.
- Elaboració grupal d'un treball de síntesi sobre algun dels aspecte relacionats amb els continguts de la matèria.

BIBLIOGRAFIA GENERAL

- **Aguilar, Inmaculada (coord.)**, 1995: El educador social y las drogodependencias. Grupo Interdisciplinar sobre Drogas. Madrid.
- **Alonso, J.M.; Durán, A.; Larriba, J.** 1998: Què podem fer els serveis Bàsics d'Atenció Social Primària davant les Drogodependències?. Promoció i Desenvolupament Social. Barcelona.
- **Arbex, Carmen** , 1996: Actuar con la comunidad Gitana.Orientaciones para la intervención en drogodependencias desde los servicios asistenciales. Asociación Secretariado General Gitano. Madrid
- **Comas, D. (Comp.)**, 1992: Fundamentos teóricos en prevención en drogodependèncias. Madrid.
- **Freixa, F; Soler Insa, P.A. y cols.** 1981: Toxicomanías, un enfoque multidisciplinario. Barcelona, Fontanella.
- **Gamella, Juan**, 1990 La historia de Julian. Memorias de heroína y delincuencia. Madrid, Ed. Popular.

- **Gamella, J; Alvarez Roldán, A.**, 1997: Drogas de síntesis en España. Patrones de adquisición y consumo. Madrid. Plan nacional sobre Drogas.
- **Gold, M.** 1991: Marihuana Ediciones Neurociencias. Citran. Barcelona
- **Gonzalez, C; Funes, J et alt.** ,1989: Repensar las drogas. Grup Igia. Barcelona
- **Grup Igia,**
- 1993: Estrategias de intervención familiar en drogodependencias. Barcelona.
- 1995: Centros de encuentro y acogida. Documento de referencia. Barcelona
- **Llopis Llácer, J.J.** , 1998: “ Determinantes de la adicción a la heroína en la mujer: La codependencia”, XXV Jornadas Nacionales Socidrogalcohol, Tarragona .
- **Markez, Iñaki (coord.)**, 1994: Las drogas: de ayer a mañana.Madrid, Talasa ediciones
- **Norman, S; Miller, M.D. et alt.**, 1993: Alcohol. Ediciones en Neurociencias. Citran. Barcelona.
- **Pallarés i Gómez, J.** 1995 La dolça punxada de l'escorpí. Lleida. Pagès editors
- **Parrino, Mark W** ,1997: Manual de tratamiento con Metadona. Barcelona. Grup Igia
- **Plan Nacional sobre drogas, 2000:** Plan Nacional sobre drogas. Memoria 1999. Madrid
- **Romaní, Oriol**, 1999: Las drogas. Sueños y razones. Editorial Ariel, Barcelona
- **Spitz, H; Rosecan, J**, 1990: Cocaína. Nuevos enfoques en Investigación y tratamiento. Ediciones Neurociencias. Citran. Barcelona